

Remissvar

Ds 2016:24 "Validering med mervärde"

Folkbildningsrådet tillstyrker i stort utredningens förslag men med vissa tillägg.

Sammanfattning av Folkbildningsrådets tillägg:

- Folkbildningsrådet stödjer förslaget till definition av validering men betonar behovet av att också i skollagen författningsreglera den utforskande kartläggningen och studie- och yrkesvägledningen.
- Folkbildningsrådet vill betona vikten av att utveckla synliggörandet av allmänna och generella kompetenser.
- Folkbildningsrådet stödjer förslagen om förtydliganden av förhållandet mellan validering och provning, om att man inte ska få ta betalt för provning inom ramen för en valideringsprocess och att vuxenutbildningen är skyldig att erbjuda en elev validering. Folkbildningsrådet vill dock tillägga att folkhögskolestuderande med behörighet i en ämneskurs, vid övergång till Komvux, utan provning ska kunna få det validerat till betyget E. Denna rättighet måste förtydligas och specificeras i skollagen.

Kap 5.1 En enhetlig utgångspunkt och samordning med tydligare ansvar för validering

Folkbildningsrådet delar synen att det svenska valideringsarbetet bör utgå från den definition av begreppet validering som finns i Europeiska unionens råds rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande.

Kap 6.2 Kartläggning ska vara ett delmoment i valideringsprocessen

Folkbildningsrådet förstår behovet att tydliggöra begreppet validering i Skollagen men oroas av att den utforskande kartläggningen och studie- och yrkesvägledningen, som för många är en nödvändig inledning och för de flesta är ett viktigt komplement till den senare valideringsprocessen, i och med detta riskerar att få ett mindre värde.

Folkbildningsrådet vill betona individperspektivet. Det är av stor vikt för människor att deras samtliga kompetenser synliggörs, oavsett var och hur de förvärvats, och att tillgång till den utforskande kartläggningen ska finnas för alla som önskar och behöver den.

Det är bra med en tydlig definition, men det är mycket viktigt att även synliggöra kompetens ur ett bredare perspektiv. **Folkbildningsrådet föreslår därför att även den utforskande kartläggningen och studie- och yrkesvägledningen inför en validering författningsregleras i skollagen så att den blir en rättighet för alla som önskar.**

Generella kompetenser

Folkbildningsrådet förstår viljan att förtydliga att generella kompetenser inte ryms i den snävare betydelsen av valideringen då det fortfarande saknas erkända kompetenskriterier och bedömningsmetoder för dessa.

Folkbildningsrådet vill ändå betona vikten av att synliggörandet av generella och allmänna kompetenser, som ofta har stor betydelse för anställningsbarhet och omställningar, fortsatt utvecklas och beforskas för att i framtiden kunna leda fram till en nationell modell även för detta.

Synliggörandet av generella kompetenser har ett stort värde för människors personliga utveckling och det livslånga lärandet, speciellt på nivåer som motsvarar grundskola och gymnasieskola, även om det inte definieras som validering. Näringslivets olika branscher och andra arbetsmarknadsorganisationer bör stödjas och uppmuntras att definiera vilka allmänna och generella kompetenser som de önskar hos blivande medarbetare. Det finns säkert en mängd allmänna och generella kompetenser som är desamma för olika branscher och yrken. Det är därför viktigt att branscherna tar fram valideringsmodeller som kan delas upp i mindre moduler med delkvalifikationer. Folkhögskolor och studieförbund skulle kunna intyga kompetenser som kan tjäna som underlag vid branschvalideringar. Det finns inom folkbildningen en ambition att vidareutveckla en modell för synliggörande av allmänna och generella

kompetenser och det bedrivs projekt med fokus på detta inom olika folkbildningsverksamheter.

Nivån på vuxnas kunskaper och kompetenser i Sverige ligger fortfarande bra till i internationella jämförelser men klyftorna ökar och en alltför stor grupp ligger på lägsta nivån vad gäller läskunskaper, matematik och digital kunskap. Den utforskande kartläggningen och synliggörandet är därmed mycket viktig. Allmänna kunskaper och generella kompetenser har ett stort värde vid senare val av studier, för att vara anställningsbar men är också en förutsättning för ett aktivt deltagande i samhälls- och kulturliv.

Folkbildningsrådet vill betona behovet av att det erbjuds kompletterande utbildningar då det inte finns underlag för validering eller bara för delvalideringar. Då är det viktigt att utbildningssystemet är flexibelt och kan erbjuda båda hela och delar av utbildningar på alla nivåer. Folkbildningen kan här spela en än större roll än idag.

Kap 6.4 Förhållandet mellan prövning och validering ska bli tydligare och kap 6.5 Det ska vara en skyldighet för huvudmännen att erbjuda validering

Folkbildningsrådet delar förslaget om förtydliganden av förhållandet mellan validering och prövning och att man inte ska få ta betalt för prövning inom ramen för en valideringsprocess.

Men Folkbildningsrådet saknar förslag om reglering i skollagen om de folkhögskolestuderandes övergång från allmän kurs till Komvux. Övergång från Komvux/gymnasieskola till folkhögskolan går smidigt tack vare folkhögskolans flexibla modell som möjliggör tillgodoräknande av studier från andra skolformer. Det är mycket önskvärt att Komvux på motsvarande sätt tillgodoräknar studier från folkhögskolan in i sin modell vid övergång till Komvux.

Folkbildningsrådet menar att om en folkhögskolestuderande har, av folkhögskolan intygade, kunskaper motsvarande godkänd nivå har denne rätt till *validering utan prövning*. Ämneskursen förs då över från folkhögskolans behörighetsintyg till ett komvuxbetyg och den studerande erhåller betyget E. Studerande som önskar ett högre betyg ska, dels erbjudas en validering av kunskaperna upp i nivå med kunskapskravet E, dels erbjudas avgiftsfri prövning för högre betygsnivåer. Denna rättighet måste förtydligas och specificeras i skollagen.

Kap 9 Folkbildningen och validering av kompetenser

Folkbildningsrådet delar förslaget om att inte författningsreglera validering inom folkbildningen, men vill betona att validering av kompetenser är en del av folkhögskolans kännetecken, en del av folkhögskolans pedagogiska metod. Folkhögskolan kan anpassa längden på folkhögskolestudierna som ett resultat av tillgodoräknande av tidigare dokumenterade meriter från studier och arbetsliv. Folkhögskolans deltagarfokus och erfarenhetsbaserade pedagogik tillsammans med utbildningsformens flexibilitet möjliggör validering av reella kompetenser också inom utbildningens ram, vilket gör att de studerande fortare kan ta till sig en högre kursnivå eller bredda sina studier med andra ämnen.

Folkbildningsrådet vill också betona folkbildningens samlade kompetens att synliggöra kompetenser för individen. Inom folkbildningen finns en ambition att utveckla en strukturerad modell för synliggörandet av allmänna och generella kompetenser, dvs mycket av det som redan görs inom studieförbund och folkhögskolor, för personlig utveckling med ökad självkännedom och förstärkt självförtroende som följd. Detta kan i sin tur leda till vidgade perspektiv, vara en viktig del i planering av nästa karriärsteg och bilda underlag för en eventuell kommande validering.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare